
A települések kincsesládája

III.

R. SIMOR KATALIN

„Én magyar vagyok, kezét csókolom!”

– Mold Marius, a mecénás

A művészet és a történelem szerelmese – vallja magáról Mold Marius. A Nagykárolyban élő vállalkozó szülővárosában, annak szűkebb és tágabb környezetében régóta igyekszik „rendet csinálni”. Szobrok felújítását, újak állítását, parkok kialakítását, épületek tatarozását támogatja, finanszírozza, számos barátot – szobrászokat, közéleti személyiséget – mozgósítva és bevonva környezetszépítő, városvédő munkájába.

- Ez a szívügyem és a hobbim – magyarázza. Szeretném a magyarságtudatot ezzel is erősíteni itt, a Partiumban. – Tevékenysége egész Szatmár megyére kiterjed, nevéhez és támogatóihoz fűződik a majtényi sík emlékparkjának létrehozása, a szatmári béke elhanyagolt emlékoszlopának megújítása is. Miközben erről mesél, sorolja a nagy történelmi eseményhez kapcsolódó évszámokat, személyeket. Hadadon és a Bihar megyei Szalacson is jelen van nagyszabású terveivel. Jó ideje azonban már nem igazodik a határokhoz, a szomszédos Hajdú-Biharban is segíti a településvezetők munkáját.

KALLÓDÓ KINCSEK

- Ezelőtt három évvel, egy barátom padlásán bukkantam rá egy Kölcseyt ábrázoló domborműre. A második világháború idején készítette a barátom édesapja, de bronzba már nem önthette a románok bevonulása miatt. Megörültem ennek a különleges leletnek, megvásároltam és én fejeztem be a munkát. Három példányt készítettem belőle. Egyet Nagykárolynak ajánlottam fel, a vármegyeházára került, ahol Kölcsey jegyzősködött. Egyet Sződemeternek, Kölcsey szülőfalujának, egyet pedig Álmosd községnek adtam, ahol Magyarország egyetlen épségben maradt Kölcsey-kúriája található.

Ennek kapcsán sokat beszélgettem Tóth Sándor polgármesterrel, aki mesélt a Kölcsey családról, amelynek számos tagja Álmosdon van eltemetve. A temetőt is szívesen megnéztem, amit akkor a polgármester kicsit szegyenkezve mutatott meg, tekintve, hogy elhanyagolt állapotban volt, sittel, szeméttel tele. A település és a tulajdonos református egyház engedélyével rendbe hoztattam a területet. Így méltó emlékhely jöhetett létre, fából faragott Kölcsey Ferenc szoborral, kopjafákkal, amelyek a nagykárolyi Kóter László alkotásai. A község hálából külön elismerést alapított a mecénás tiszteletére és “Álmosdért” díjjal köszönte meg nagylelkű adományait.

SZENT FLÓRIÁNTÓL ADYIG

Szülővárosára, Nagykárolyra úgy tekint mint a művészetek városára. Ennek jegyében állíttatott szobrot Ligeti Antal tájképfestőnek, születése 200. évfordulójára, Ady Endrének és Ottilia Marchistnak – utóbbi Bölöni György, Ady barátjának felesége volt, maga is író – illetve legutóbb az 1994-ben állított Petőfi-szobrot újította fel. De nevéhez fűződik Szent Flórián szobrának újraalkotása is. Az 1887-es tűzvészt követően emelt szobrot a tűzoltók védőszentjének Nagykároly városa, majd ez a homokkőből készült mű a Károlyi kastélyba került. Most másolata az eredeti helyén áll ismét, ezúttal időálló bronzból megformálva.

Ady szülőhelyének, sírjának és Érdmintszenten nyugvó rokonai emlékének ápolását is szívügyének tekinti. Megvásárolta a család egykori birtokának jó részét, megtisztította az elvadult területet és több ezer virághagymát ültetett el. Lefedette a meglévő Ady-sírokat és sétányt alakított ki. Hosszan folytathatnánk a sort, hiszen Mold Marius megszállottan keresi, mit tehetne, hol szépíthetné

Mold Marius, balról a harmadik

a szülőföldjét. Ennek kapcsán a gyökereiről kérdezem.
- Anyai részről sváb származású vagyok. Apám ősei Gyulán telepedtek le, de a családja Alsó-Ausztriából érkezett a Weinckheim grófok hívására.

- **Hogyhogy ennyire fontos Önnek a magyar kultúra?**

- Én magyar vagyok, kezét csókolom! A családnk teljesen elmagyarosodott, a rokonaim Békéscsabán élnek, én kutattam fel őket. Ők pedig Erkel Sándor kúriáját vásárolták meg. Mondták is: nehogy azt hidd, hogy te találd ki a hagyományok gondozásának ezt a formáját. Örökölted!

„TISZTELD A MÚLTAT...!”

Amint Mold Marius mondja, egyik feladat hozza a másikat. A jövőre nézve is számos terve van. Ezek között a legfontosabb a hadadi Wesselényi síremlékek helyreállítása. Az árvízi hajós, Wesselényi Miklós családtagjainak kriptája egy „dzsungel” közepén található, a kidőlt-bedőlt sírhelyeket benőtte a csalán, a bokroktól meg sem lehet közelíteni. A kovácsoltvas kerítés darabjait széthordták, a családi címer töredezett, levált, egyszerűen a rendbetétele halaszthatatlan.

A másik jelentős program az önálló galéria létrehozása.
- Műgyűjtő vagyok húsz éve, főként a Nagybányai alkotók festményeit szeretem. A Károlyi kastélyban szeretnék létrehozni egy állandó kiállítást.

Addig is, szinte minden napra jutnak feladatok. Pünkösdkor például naponta ezer zarándokot fogadtak a Csik-somlyói búcsúra induló zarándokvonatok nagykarolyi állomásán. Tartós élelmiszerekből csomagokat készítettek számukra, ásványvizet, almát osztottak és a várost bemutató, népszerűsítő füzeteket is adtak hozzá: Mold Marius felajánlásait. Minden évben így zajlik ez. „Fizetségképpen” pedig özönlének a hálás köszönőlevelek.

Összegzésként Mold Marius Széchenyit idézi. A sokat citált szöveg az ő szájából hitelesen hangzik: „Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent, és munkálkodhass a jövőn!”

R. SIMOR KATALIN

1984-ben végzett magyar-népművelés szakon a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, majd másoddiplomát szerzett a MÚOSZ Bálint György Újságíró Akadémiáján 1987-ben. Elsősorban a kommunikáció és a média területén végzett szakmai munkát az elmúlt három évtizedben. Újságíróként dolgozott országos és helyi lapok kulturális rovatában, a debreceni helyi televíziók és rádiók szerkesztő-műsorvezetőjeként, illetve PR-munkatársként is. Hat évet tanított intézményi kommunikátor szakon a Nyíregyházi Főiskola kihelyezett, debreceni tagozatán. Újságírói munkáját 2008-ban Debrecen Város Sajtódíjával ismerték el. Válogatott írásaiból két könyve is megjelent. 2013 februárjától a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Vármegyei Igazgatóságának módszertani referense. Munkája mellett három féltéven át oktatott televíziós ismereteket a Debreceni Egyetem kommunikációs hallgatóinak. Szívesen vesz részt moderátorként, konferenciáiként az Intézet, a Vármegyei Igazgatóság, illetve Debrecen város rendezvényein.

BÁLINT CSILLA

Egy kulturális misszionárius Hajdú-Biharból

– Tatár Éva újságíró, aki sokszor
jókor volt jó helyen

Igen valóban, „sokszor jókor volt jó helyen”¹ – amit úgy is fogalmazhatunk, hogy javarészt szerencsésen alakultak élete fordulópontjai. Fortuna viszont csak annak kedvez, aki pontosan tudja, merre megy, mit akar, mi a célja, s annak eléréséért tenni is képes.

Tatár Éva előbb kozmetikus, aztán könyvtáros, ezt követően a Hajdúszoboszló című városi lap, majd a Hajdú-Bihari Napló újságírója volt. Később sem a passzív nyugalmat választotta, aktív maradt, alapítványt hozott létre Fekete Borbála emlékére, húsz éve publikál a Szókimondóban, a mai napig alkot. Hétéves kora óta pontosan tudja, mit akar: olvas, szünet nélkül falja a könyveket, mert minél többet szeretne tudni a világról, az emberekről, életünkről, érzéseinkről, azok közül is talán a legfontosabbról, a szeretetről.

Kozmetikusként nem divatlapokat, inkább irodalmi folyóiratokat olvasott, a szoboszlói városi könyvtárban dolgozva sem elégedett meg a klasszikus könyvtárosi feladatokkal. „Sok irodalmi műsort szerkesztettem, és szerveztem az előadásokat. Ezek egy-egy szerzőről szóltak, például Hemingway, Szép Ernő, Vajda János, Radnóti... Megírtam a forgatókönyvet, az összekötőszövegeket, felkértem az előadókat, megszerveztem az előadásokat.”¹

FEGYVERTELEN TOLLFORGATÓ

Újságíróként hamar szembesült azzal, hogy a fegyvertelen tollforgatókat nem veszik elég komolyan. „Mindig voltak tabutémák, ugyanakkor mindig voltak olyan témák is, amit egy újságírónak meg kell írnia, egyszerűen azért, mert kutya kötelessége. Mert ezért van, ez a munkája, hogy megírja, ami körülötte történik, ha visszásságokat

lát. De úgy gondolom, néha nem veszik elég komolyan az újságíróknak ezt a hivatását. Még rosszabb az, ami mostanában történik, hogy hiába írja meg. Így hát valóban, még most is az van, hogy az igazi újságíróknak fegyverkezni kell...”¹

A Fekete Borbála Alapítvány létrehozása, irányítása és működtetése a jó ügyek és a jó emberek iránti elkötelezettségére tette fel a koronát. „Én olyan cikket nem is írtam meg, amivel úgy gondoltam volna, hogy valakit megbántok, hogy valakinek ártok. Mindig is az volt a rövid jelmondatom, hogy ha segíteni nem tudok, legalább ne ártsak. Ezt viszont minden erőmmel betartottam. Ha mégis ártottam volna valakinek, az csak a véletlen műve lehetett.

Ugyanezt kaptam én is, a munkatársaim, a barátaim jó emberek, nem is foglalkozom azokkal, akik nem ilyenek, mert képtelen vagyok érdekből kapcsolatokat ápolni. Engem sem sértett meg soha senki, nem is emlékszem rá, hogy a pályám vagy a munkám során valaki megbántott volna.”¹

ÉRTÉKRENDEN GONDOLKODVA

Jégvirágzás címmel, 2013-ban adta ki régi és új verseit. A borítón így összegezte: „Álmomban sem gondoltam, hogy hetvenévesen gyűjtöm majd össze azokat az írásaimat, amelyekről korábban azt gondoltam, túlságosan szubjektívek. Nem akartam verseket írni. Egy tisztességes, hiteles újságíró akartam lenni, olyan, akinek az írásai mértékadóak. Az emberek érdekeltek, érdekelnek. Tehát főként portrékat, riportokat szerettem s szeretek ma is írni.

Nagyon szerencsés embernek tartom magam, hiszen olyan társam volt, s olyan gyerekeim és unokáim vannak, akikre büszke lehetek, és nem azért, mert magas pozícióban vannak, hanem mert jó, becsületes emberek, s számomra ez jelenti azt, hogy sokra vitték. S azt is gondolom, ez az egyetlen mérce, amire a magamfajta értékrendben gondolkodó emberek bátran hivatkozhatnak. (...)”²

Bakó Endre ajánlásával jelent meg öt évvel később a második verseskötet, Csendfalak címmel. „Tatár Éva nem véletlenül áldoz Borbély Szilárd és Esterházy Péter zsenijének, versvilága a modern költészet tartományába tartozik, ami elsősorban annyit jelent, hogy nem primer élményeket formál műalkotássá, hanem a lírai egyéniség intellektuális erőin átszűrt gondolatait, a tudat, a lélek vibrálásait, azaz szellemi életrajzát.”³

Csendfalak

És nincsenek már szavak
Elfojtják a csendfalak
Már csak a kezed rebben
Utolsót tenyeremben.

És nincsenek már szavak
Esnek néma csendhavak
Már csak hangok a fények
Tovalüktet a lélek.

És nincsenek már szavak
Háborognak csendtavak
Belém feszül a kereszt
A hiányod nem ereszt.

2019-ben jelent meg három meghatározó kollégájával, dr. Bakó Endrével, dr. Bényei Józseffel és Magyar Vilmosmal készített beszélgetése. Az Újságírók a művészetek vonzásában (Bakó, Bényei, Magyar) című kötet előszavát így indítja Erdei Sándor: „Előszót írni nehéz, de előszót nem írni még nehezebb, pláne, ha számunkra kedves ember kéri. Márpedig Tatár Ilona Éva számomra az, s kedvesek azok az emberek is, akikről ebben a könyvben 'riportrék', portréinterjúk készültek. Ha a szeretet szó jelentése mára nem vált volna teszkógazdaságossá, nyugodtan írhatnám azt is, hogy szerettem-szeretem őket.”⁴

A könyv kiadásával Tatár Éva célja volt: „...megmutatni őket, megmutatni azt az emberi, erkölcsi tartást, amit tőlük kaptam. Azt tanították, lehet, hogy nincs hatalmam, pénzem, és nem tudok semmit tenni a szenvedő világért, de le tudom írni a kínját és az örömét. Mert az újságírónak ez a dolga, egyben a kötelessége is. Tőlük tanultam, hogy ne tévesszem össze a mozgást a haladással. Pártolták irodalmi ambícióimat, bátorítottak a versírásra.

Tatár Ilona Éva

CSENDFALAK

Versek

Újságírók a művészetek vonzásában

(Bakó, Bényei, Magyar)

Az ő példájuk tanított meg arra is, hogy észrevegyem azokat a szellemi, emberi, erkölcsi értékeket, amelyek elkallódnának, ha nem örökítenék tovább. Ezért hoztam létre a Fekete Borbála Alapítványt, melynek működésétőlük tanult elvek alapján irányítottam. Köszönet érte.⁷⁴

HAJDÚSZOBOSZLÓ KRÓNIKÁSA

A három interjú után egy félkész interjút olvashatunk, melynek Tatár Éva ezúttal nem a kérdezője, hanem az alanya. „A magnókazettát véletlenül találtam meg, már el is felejtettem ezt a beszélgetést. Most, amikor leírtam, felidéződött bennem az az esős délelőtt, amikor nem tudtunk elindulni vidékre anyagot gyűjteni, olyan elkeseredetten, sötétben szakadt az eső. S hogy ne menjen kárba az idő, Bényei Jóska kérdezgetni kezdett. (...) Azt gondoltam, ez az írás jó lehet végszónak: amikor a hóhért akasztják. Sajnálom, hogy az interjút már nem tudjuk befejezni...⁷⁴

„Aki engem lát, az látja az atyát” – A hitélet tanúságtévői címmel adta ki 2022-ben öt lelkipásztorral készített interjúkötetét. Dr. Fekete Károly püspök előszavában így fogalmaz: „Tatár Ilona Éva az elmúlt évtizedek alatt 'Hajdúszoboszló krónikásává' vált. Az ebben a kötetben összegyűjtött riportjaiban a Kárpát-medence hitéletének neves és nagyhatású lelkipásztorai közül faggat meg néhányat, és készíti őket vallomásra. Írásainak szereplői olyan emberek, akik megnyílnak a szerző kérdései hallatán, és bepillantást engednek a lelkipásztori életforma, észjárás, tevékenység és Isten-kapcsolat világába.”⁷⁵

2023-ban két könyve jelent meg, A létezés küldetés – A múlt tanúi Szoboszlón és a Fekete Borbála emlékkönyv. Előbbiből huszonegy portrén keresztül ismerhetjük meg azokat a meghatározó szoboszlói embereket, akik hivatásuk, munkájuk és részint magánéletük terén is maradandót alkotva vívták ki a szoboszlóiak elismerését, megbecsülését. A Szókimondóban megjelent beszélgetéseik közreadásával nemcsak a kérdezettek szeretné bemutatni: „... szeretném elmondani, nekem mit jelent ez a város, ahol húszéves korom óta élek. (...) ...talán tudat alatt abban reménykedem, hogy újságíróként én is feltűnhetek a sorok között – mint huszonkettédik.”⁷⁶

„LÁSD, MEGCSINÁLTUK...”

A Fekete Borbálát és az alapítványt bemutató könyvét így dedikálta: „Lásd, megcsináltuk: hidat építettünk a feledés és az emlékezés közé.” Tatár Éva méltán tartja élete egyik nagy cselekedetének a Fekete Borbála Alapítványt létrehozását⁷⁷ és tevékenységét, mely sokunk számára lehetővé tette, hogy megismerjük a rendkívüli festőművész-rajztanár életét, munkásságát, személyiségét, nemeslelkűségét. Az alapítvány hivatalosan megszűnt, de a könyv megmarad, és a Fekete Bori-díj továbbra is minden évben átadásra kerül Szentpéterezegen.

Tatár Éva hamarosan nyomdába küldi a harmadik verseskötetét, s biztosra veszem, arra vonatkozóan is van még néhány ötlete, hogy kitől, mit kérdezne. A napokban együtt utaztunk, mesélte, mennyire sok rendes, megbízható, nagyszerű emberekkel van kapcsolatban. Miután elköszöntünk, néztem, ahogy búcsút int, közben a vonzás törvényén, vagy valami ilyesmin gondolkodtam.

* Csohány János: *Tatár Ilona Éva: „Aki engem látott, az látta az Atyát”*

– *A hitélet tanúságtévői / Confessio 2022/3.*

1. Bálint Csilla: *„Ha segíteni nem tudok, legalább ne ártsak”*

– *Beszélgetés Tatár Éva újságíróval / Szókimondó XXVIII. évf. 2023. július*

2. Tatár Ilona Éva: *Jégvirágzás – Régi és új versek (Magánkiadás, 2013)*

3. Tatár Ilona Éva: *Csendfalak – Versek (Magánkiadás, 2018)*

4. Tatár Ilona Éva: *Újságírók a művészetek vonzásában (Bakó, Bényei, Magyarai) (Fekete Borbála Alapítvány, 2019)*

5. Tatár Ilona Éva: *„Aki engem lát, az látja az atyát”*

– *A hitélet tanúságtévői (Magánkiadás, 2022)*

6. Tatár Ilona Éva: *A létezés küldetés – A múlt tanúi Szoboszlón (Hajdúszoboszló Város Önkormányzata, 2023)*

7. Tatár Ilona Éva: *Fekete Borbála emlékkönyv*

(*Hajdúszoboszló Művészetoktatásáért Alapítvány, 2023*)

BÁLINT CSILLA

1987-től tíz évig gyermekkönyvtáros volt a hajdúszoboszlói Kovács Máté Városi Könyvtárban, majd népművelő és a Kovács Gábor által alapított Szókimondó munkatársa 1999-től 2015 decemberéig. Azóta más munkaterületen dolgozik, de a kultúrával való kapcsolata nem szűnt meg, 2021 júniusában visszatért a Szókimondóhoz szerkesztőként és korrektorként. Az 1980-as években Vetrő Mihállyal a Szoboszlói Alkotó Fialatok Társaságának tagjaként kulturális programokat, olvasótáborokat szerveztek, közreműködtek az olvasótábori mozgalom átszervezésében. A Szoboszlói Kulturális Közösség aktív tagja, néhány évig elnöke; a Fekete Borbála Alapítvány alapító tagja és működése során Tatár Éva munkatársa volt. Hitvallása: „A kultúrában dolgozva csak a közösség és minden tagja érdekeit szem előtt tartva szabad tevékenykedni. Ez a szolgálat páratlan csoda, alázat nélkül nem végezhető. A népművelőnek minden vélt és valós, kicsinyes és nagyra törő érdeken felül kell emelkednie, még akkor is, ha ez szinte lehetetlen.”

WITTMER-BESZE ERIKA

Sokszor meglep az élet

– Mohos Zsófia fotográfus az eltűnő szakmák és viseletek nyomában

Egyszerre végzett fotósként és gyógytornászként, nem véletlenül tud kapcsolódni azokhoz az idősekhez, akik még népviseletet hordanak, vagy legalább őriznek a fiókban. Ismeretlenül kapcsolódott be Rimóc és Kupuszina életébe, ahol volt, hogy egy évig csak az utcán beszélgetett valakivel. A megszülető bizalom látszik a képein, melyeket igyekeznek megmutatni eddig megjelent két fotókönyvével, és az instagramon öt követő negyvenzres táborával. Szerénysége, alázata, türelme lehet annak kulcsa, hogy eltűnő hagyományaink mégis velünk maradjanak – legalább fotókon. A tizenévesen kiscseti falumúzeumot megalapítani vágyó Mohos Zsófia vallja, hogy mindannyiunknak érdemes lenne megtalálni saját Pista bácsinkat vagy Bözsi néninket.

Wittmer-Besze Erika (W.B.E.): Beírtam az internetes keresőbe, hogy Mohos Zsófia, ezeket dobta ki: Lélekjelenlét, Görbeország, Mohos Zsófia könyv, fotográfus, gyógytornász. Melyik vagy igazán, kell ezekből választani?

Mohos Zsófia (M.Zs.): Igazából nem kell választani, a gyógytornász éneket is élem, de az időm nagyobb részét a fotózással töltöm. Nem is szándékozom választani, mert mindegyik én vagyok. Azért is jó, mert egyikben sem tudok kiégni: a gyerekekkel vagyok a tornateremben, de főképp időseket fényképezek, így semmiből sem tud igazán sok lenni.

W.B.E.: A Lélekjelenlét már a második fotókönyved. Teljesen saját szerkesztésben készült?

M.Zs.: A Magyar Művészeti Akadémián 2020-23 között voltam művészeti ösztöndíjas, két palóc falu, Rimóc és Kupuszina életét követtem. Az egyik Nógrád megyében

van, a másik Vajdaságban. A Vajdaságban nem jártam korábban, én csak hallottam Kupuszináról. Fölvettem a kapcsolatot egy ottani mesemondóval, akit úgy hívnak, hogy Toldi István, és az Arany János utcában lakik, úgy-hogy nagyon „meseszerűen” indult az egész. Az elképzeltekhez képest sokkal csodálatosabb lett, mert befogadtak, lett például saját rimóci viseletem. Hazajárok mind a két faluba, Kupuszinán mindenkinek én vagyok a „lánya, unokája”. Ezt a személyes bevonódást nagyon szerettem volna a könyvbe belevinni, ezért nem csak fotókönyv, amiben képek vannak képaláírásokkal, történeteket is írtam bele. Az idősekkel való beszélgetések mindig nagyon lenyűgöznek. Vannak benne idézetek is, hangfelvételekből, vagy a saját benyomásaim, hogy egy kilencvenkilenc éves bácsival milyen érzés volt beszélgetni, találkozni, aki még a II. világháborúban is harcolt. Párhuzamos dimenziókat éreztem, ezt igyekeztem a könyvben is megmutatni. Én szerkesztettem a könyvet, egy grafikus a tördelésben volt segítségemre, de nem tudta volna ezt így más kiadni, mert annyira személyes az egész.

W.B.E.: Mi az a történet, ami leginkább él benned az elmúlt évekből?

M.Zs.: Mindig más, ami megérint, a legfrissebb szokott a legnagyobb hatással lenni rám. Volt egy asszony, ő már sajnos nincs közöttünk, az elsők között ismertem meg Rimócon, egyszer ott is aludtam nála. Mintha nagymamám lett volna, annyira mély kapcsolódást tudtam vele megélni, ő is megosztott velem sok olyan dolgot az életéből, amit már régóta hordozott. Nagyon szép volt az, hogy én nem csak odamegyek és elveszek valamit, a képeket meg a történeteket, hanem úgy éreztem, hogy én is tudok adni ezáltal, hogy jelen vagyok és meghallgatom őt.

Vagy az előbb említettem egy kupuszinai bácsit, aki folyton azzal vár engem, hogy még mit szeretne a házán csinálni, meg felújítani. Nagyon tetszik, hogy sohasem adja fel a reményt meg a tervezetést. És talán pont ez a hosszú élet titka, hogy nem mond le, hanem terve van. Mindig olyan egyszerű bölcsesség árad az idősekből, ami nagyon magával ragad.

W.B.E.: Hogyan születnek meg ezek a képek, amikor egy téged nem ismerő vajdasági falu beenged az életébe?

M.Zs.: Komfortzóna-átlépés az én részemről is. Emlékszem, mikor először mentem Vajdaságba, az autópályán hangosan megkérdeztem magamtól, hogy „egyébként normális vagyok”? Mert az emberek ma reggel is felkeltek és elmentek a munkahelyükre, én meg megyek Vajdaságba életemben először, ahol majd a templom mellett vár engem valaki, és most én három évig követem a falu életét. Az egész egy kicsit szürreális volt. Talán az a kulcs, hogy nagyon sok türelem kell hozzá, mert nem jó, ha az ember rögtön azzal ront be egy házba, hogy „na, jöttem fényképezni”. Sokkal tisztább és őszintébb, ha először megismerjük egymást. Első alkalommal gyakran nem is fényképezek, csak beszélgetünk. Megkérdezem, hogy mikor született, három óra múlva fölállok, de abból az első beszélgetésből már kialakul bennem is egy kép, hogy annak az embernek a személyisége, az élettere milyen, mik a tevékenységei, amit érdekes fényképezni. Általában körbevezetnek a házban, megmutatják a szekrényeket, ami szintén óriási bizalom. Ha valaki jönne hozzám, hogy mutassam meg a szekrényeimet, furcsállnám. De ők szívesen beengednek. Vajdaságban nehezebb volt, mert nekik annyira megfoghatatlan dolog volt, hogy megérkezett Magyarországról egy fiatal lány. Volt több asszony is, akikkel beszélgettünk az utcán, meg találkoztunk, és egy év után mondták, hogy „gyere be”. És annyira örültem neki, hogy bejutottam egy belsőbb körbe. Ezért is volt jó, hogy ilyen hosszasan tartott az ösztöndíj, mert egy év vagy fél év semmire sem lett volna elég, kellett, hogy ez a bizalom szép lassan kialakuljon.

W.B.E.: Milyen ma is élő mesterségeket láttál?

M.Zs.: Elsősorban a népviselet készítését, ennek az ápolását tudtam kutatni. Nagyon lenyűgözött az asszonyoknak ez az aprólékos munkája. Például Rimócon van egy ilyen viseleti darab, a „gyöngyös fékető”, amit a kontyukra tesznek az asszonyok, arra jön egy menyecskekendő. Ezt a „gyöngyös fékető”-t három napig tart elkészíteni. Egy 85 éves nógrádsipeki asszony ezt nem a haszonszerzés miatt csinálja, hanem azért, mert szereti. És ez a szeretet, meg a kézimunkában a lelassulás, befelé figyelés nagy hatással volt rám. Hímez nekem egy rimóci asszony egy derékkötő szalagot, és mikor már félkész volt, elmentem hozzá, ő fogta a szalag egyik végét, én meg a másikat, és

annyira megérintett, hogy összeköt minket a szalag. Ezek olyan élmények, amit lehet, hogy nem is tudok igazán átadni, kapcsolódás a múlthoz, az őseinkhez.

W.B.E.: A múlt megőrzése a családotban indult, és a falubeliek megfigyelése is olyan, amit nem Kupuszinán kezdte el.

M.Zs.: Anyukám régész, ő is bevont engem a hivatásába, mint ahogy én a gyerekeimet. Voltam vele ásatáson, kiállítás rendezni, a nyaralásokon kiskoromban mindig a műemlékeket kerestük. Akkor egyébként nem annyira örültem neki, de mégiscsak belém ivódott a szeretet a régmúlt és az értékörzés iránt. A palócokhoz a nagymamám révén kötődöm, aki Kisecseten, a kis Nógrád megyei faluban parasztházat vásárolt. Nem odaválósí, de nem nyaralónak használta, hanem elkezdte művelni a kertet, teljesen meghagyta eredeti állapotában a parasztházat, a mai napig nincs víz bevezetve.

W.B.E.: Pedig azt is mondják, hogy nekünk mennyivel könnyebb az életünk, hogy nekünk be van vezetve a vízünk, van már a sok gépünk.

M.Zs.: Igen, elvileg több kellene, hogy legyen, közben mégis mintha kevesebb időnk lenne. A másik nagy dolog a közösségek szétesése, ami szerintem egy nagyon nagy veszteség, mert ezekben a falvakban élő közösség volt. Az emberek segítették egymást, kalákában dolgoztak, együtt örültek. A gyászban sem hagytak magukra senkit, együtt siratták a halottat, és ezek olyan értékek, amik után már csak kapkodhatunk, de vannak törekvéseim nekem is, hogy visszahozzuk. Ezért szerveztünk népviseletes bált Rimócon, jó volt megélni, hogy mekkora sikere volt.

W.B.E.: Mit szólnak az idősek, amikor meglátnak egy róluk készült képet, amit te készítettél?

M.Zs.: Nagyon szoktak örülni. Viszek nekik általában papírképet, mert az megfogható. Egy varsányi asszonynak a fotóját tízezer ember kedvelte, mondtam neki, hogy „Emera néni, képzelje el, hogy tízezer ember biztosan látta azt a képet!”, erre ő „Jaj, az öregasszony fejemet, akkor fölvettem volna a másik kendőmet!” Érzem, hogy büszkének rá, hogy megmutathatják magukat, a viseletüket, az értékeiket, mert ők ezt nagyon szívesen megosztanák a világgal, meg minden fiatallal.

W.B.E.: Nemrégiben volt Novák Ferenc koreográfus székfoglalója a Magyar Művészeti Akadémián, azt mondta, hogy az nagyon szomorú számára, hogy a széki közösség (Erdélyben) már nem olyan, mint amikor ők ott voltak a '60-as években. De öröm, hogy ott vannak Korniss Péter fotói, így megmaradt. Mennyit változott Kupuszina és Rimóc, akár az elmúlt három évben?

M.Zs.: Egyre kevesebb fiatal van, akit érdekel a hagyományörzés. Kupuszinán a táncsoport, a hagyományörzés mást jelent, mint Magyarországon, mert ott így élnek meg a magyarságukat. Írták nekem tavasszal, hogy a Gyöngyösbokrétára alig tudják összeszedni a táncsoportot. Rimócon ott vannak a Máriás-lányok, akik hordozzák a Mária szobrot. A 16-20 év közöttiek mintha kimaradtak volna ebből, és az a baj, ha megszakad ez a folytonosság, nehéz újraéleszteni, visszahozni. A rezesbanda száz éve működik Kupuszinán és Rimócon is, de nagyon sokan elköltöztek, nincs utánpótlás, nem tudnak fellépéseket vállalni. A kiállítás megnyitóra februárban eljött a Rimóci Rezesbanda Budapestre, nagy létszámmal, még régi tagok is csatlakoztak. Nagyon megtisztelőnek éreztem, hogy miattam összejöttek. Jó hangosak voltak, még az idegenek is megálltak énekelni az utcán.

W.B.E.: Beszélgettem Benkő Imre fotográfussal, aki az ózdi kohászat leépülését dokumentálta kilenc évig. Vallja, hogy a képei mindig mást jelentenek számára, ahogyan telik az idő. Te már látod ezt?

M.Zs.: Igen. Meg azt, hogy folytatni kell, mert akkor lesz valóban értékes, ha a változást is be tudjuk mutatni. Korniss Péterre mentoromként tekintek, ezt a nehézségemet is megosztottam vele, hogy annyira rossz látni, hogy elfogynak a fiatalok, nem lesz, aki fölvegye a viseletet. Mondta, hogy ezt ő is átélte, mert annyira gyönyörű volt, amit a '70-es években talált, és utána szinte sokkoló volt a '90-es, 2000-es évek változása, mégis fontosnak tartotta, hogy ezt is megörökítse, ugyanazzal a személyes elköteleződéssel.

W.B.E.: Azt említetted, hogy a gyermekeidnek is igyekszel átadni a hagyományt. Ők hogyan tudnak bekapcsolódni?

M.Zs.: Kicsik még, 5-7 éves fiúk, úgyhogy a népviseletbe öltözés nem az ő témájuk, de ha én öltözöm, teljesen odavannak érte és simogatják a selyemszoknyámat, hogy „de gyönyörű, anya, olyan szép vagy”. Látom rajtuk a rajongást, amit nyilván valamennyire tőlem vesznek át, de tényleg érdekli őket. Azt is fontosnak tartom, hogy eljőjenek velem, hogy átéljék. Voltak már kupuszinai lakodalomban, meg a búcsúban, idősekhez is el szoktam őket vinni. Úgy érzem, hogy tényleg jól érezték magukat a gyerekek is, meg az idősek is. A mai gyerekeknek nem nagyon van lehetősége idősekkel találkozni, mert nem élnék együtt a generációk.

W.B.E.: Kell erre születni, amit te csinálasz?

M.Zs.: Sokan megkerestek, hogy jöhetnek-e velem Rimóca, és mindenkinek azt szoktam mondani, hogy nem kell ilyen messzire jönni, mindenhol vannak idősek. Mindenki keresse meg a saját Bözsi nénijét meg Pista bácsi-ját. Volt, aki nem teljesen értette, hogy mit akarok ezzel, de nyilván nem csinálhatok átjáróházat ott, nem élhetek vissza a bizalmukkal, viszont volt, aki azt jelezte vissza, hogy elgondolkozott és megszólította a szomszéd bácsit, és azóta beszélgetnek. Ha csak ennyi hatása van a dolognak, szerintem az már nagyon jó, hogy mindenki a saját közegében tudja megtalálni ezeket az embereket, mert nyilván én nem jutok el mindenhová.

W.B.E.: Van kedvenc saját képed?

M.Zs.: Rimócon a templomban készítettem egy olyan képet, amit sokszor láttam, de nem tudtam elkészíteni. Pont szemből süt a nap, és ellenfényben az egyik asszonynak csak a körvonalait világítja meg. Egy éven keresztül mindig úgy alakult, hogy más is ült ott, vagy nem sütött a nap, mikor mentem. És egyszer sikerült. Gondolkoztam, hogy megkérhettem volna a néni, hogy maradjon mise után. De ez így volt szép, hogy kivártam, így megkaptam ajándékba.

W.B.E.: Akkor sok türelem is kell ahhoz, amit csinálsz.

M.Zs.: Igen, de ez így jó. Meg van benne egy izgalmas dolog is. Nyilván van egy csomó kép, amit igyekszem eltervezni, főleg, ha többször visszajutok. A Kisasszony napi búcsúnál, amikor kimennek egy közeli kápolnához a földutakon keresztül, ott is viseletben viszik a Máriát. Első évben a körmenetet kísértem, és aztán két évvel később kitaláltam, hogy fölmegegyek egy dombtetőre, és messziről lefényképezem őket, mert tényleg annyira gyönyörű az a menet, meg a viseletek ott a földek között. Ráadásul olyan fényeket kaptam ajándékba, hogy nagyon megérte szaladni a dombtetőre. Úgyhogy ezt nyilván kitaláltam előre, de sokszor meglep az élet a pillanatokkal, és ez annyira jó érzés, amikor érzem az exponálás után, hogy „ez olyan volt, amit kerestem”.

WITTMER-BESZE ERIKA

Kommunikáció és magyar szakon végzett a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, majd újságírói ambícióit a hátrányos helyzetű középiskolás fiatalok magyartanítására cserélte. A rövid kitérőnek szánt időszak tizenkét tanévig tartott, s többek között egy gyógypedagógusi diploma és két tankönyv lett az eredménye. Közben az iskola és a hozzá tartozó, gyakorlati oktatással foglalkozó cég kommunikációs vezetője lett, ezt követően a Katolikus Karitás országos központjának sajtójáért felelt. Egyházi sajtósként segítette az ifjúsági világtalálkozókat (Madrid, Krakkó, Lisszabon), a 72 óra kompromisszum nélkül önkéntes akciót, valamint Ferenc pápa 2023. áprilisi magyarországi apostoli látogatását.

HISZEK JUDIT

Interaktív VersPont a Versek Utcájában Kübekházán

AZ INTERAKTÍV VERSPONT TÖRTÉNETE

2016-ban a költészet napján avattuk fel a megújult, korszerűsített könyvtárat. A következő évben az El-Ve együttes (szegedi egyetemistákból álló zenész csoport) interaktív koncertet adott, ahol József Attila megzenésített verseit adták elő és több különleges hangszert is bemutatottak. A „belépőjegy” egy hozott vers volt, és a hangszereket is kipróbálhatták a hallgatók.

2018-tól beindult a Versajándékozás. A falu lakói verseket küldtek a könyvtárba, amiket kinyomtattam, ráírtam a beküldő nevét, majd piros szalaggal átkötve a falu számos pontján kiakasztottam. Került ajtókilincsre, autó szélvédőre, bicikli kormányára, bokorra, fára, padokra, buszmegállóba. Bárki, aki megtalálta, elvihette, így ajándékba kapott egy verset. Nem is hittem volna, hogy akkora sikere lesz, de a visszajelzések szerint a lakók örültek a meglepetés versnek, és a következő években már várták.

2020-ban pályázaton nyert a könyvtár egy facsetet, amit a Fő téri díszparkban ültettünk el egy csendes, békés zugban a tó mellett, egy padnál. Ez lett a Könyvtárfa. Olvasásra, pihenésre invitálja az arra sétálókat. Természetesen a versajándékozás töretlenül ment tovább az útján.

És kapcsolódott bennem össze a két dolog: könyvtárfa a tó mellett, és a versajándékozás. Így született meg az ötlet, hogy ne csak az év egy napján verseljünk, bármikor legyen lehetőség ezen a szép helyen verseket olvasni, hallgatni!

Ezért készült el a Versek Utcájának keresztelt kis ösvényen az interaktív VersPont. Rendhagyó bemutató teret alakítottunk ki Kübekháza központjában a Petőfi téren, a tó mellett. A központi díszpark a tóval és a könyvtár is a Petőfi téren található (egyik települési értékünk az érték-tárban). Csodálatos, megnyugtató hely ez, pihenésre, elmélyülésre alkalmas környezet. Kübekházán két költőről neveztek el utcát, József Attila és Petőfi Sándor neve szerepel a település utcanevei között. E két költőn kívül más magyar lírikusok verseiből, valamint kortárs költők műveiből interaktív táblákra kerültek fel a versek, QR kódokkal együtt. A cél hármas: a magyar kultúra örök értékeit, a verseket, a költészetet népszerűsíteni a településen, és lehetőséget nyújtani, hogy az idelátogató vendégek, valamint a falu lakói rendhagyó módon pihenhessenek és válogathassanak a magyar költészet legszebb gyöngyszemeiből. Fontosnak tartottam, hogy ne feltétlenül a legismertebb versek kerüljenek fel az oszlopra, és a jól ismert klasszikusok mellett megjelenjenek kortárs költők is, hiszen olyan gazdag az irodalmunk! Nem utolsó sorban célunk volt bevonni a verselésbe a helyi lakosságot.

A 2022-ben átadott VersPont egy interaktív verstár, egy múlt század elejét idéző, a település és a főtér hangulatához illeszkedő hirdetőoszlopon. A hatszögletű oszlop teljes magassága 250 cm. A lábazat magassága 30 cm, a korona és a tető magassága 30-30 cm. A szövegmező mérete oldalanként 150x50 cm. A szerkezet lemezből és fémből készül, sötétzöldre festve. Az oszlop legyártását a makói Vall-Ker Kft. vállalta ingyen, így szponzorálta a kulturális fejlesztést falunkban. A helyi közmunkások építették fel, a VersPont felavatási ünnepségéhez társadalmi munkában a nyugdíjasok és a helyi mézeskalács-készítő szakkör tagjai is hozzájárultak.

A körbejárható oszlop hat oldalán elhelyezett táblák a szövegekkel (egy-egy költő fotója egy versével, életrajzi adatok) és a QR kóddal időjárásálló lemezre vannak nyomtatva és rögzítve. A szövegmezők ledes háttérvilágítást kaptak napelemekkel, ezért sötétedés után is olvasható. Az okostelefon QR kód leolvasójával lehet megszólaltatni a verseket, amelyeket kübekházi iskolások, nyugdíjasok és vállalkozó kedvű lakosok mondtak el. A téren szabad wifi lehetőség van. Ez a közösségi összetartozást is erősíti, és reményeim szerint így mindenki egy kicsit magáénak érzi ezt a Verspontot. A versek a hozzá tartozó QR kóddal alkalmanként, eseményenként változtathatók, bővíthetők.

A VersPont felavatása 2022. április 11-én volt, a költészet napján, és most már minden évben itt ünnepeljük ezt a jeles napot. Színes köteleket húztunk ki, ezeken kis QR-kódos zacskókban (természetesen a QR-kód verset rejtett!) a kübekházi mézeskalács-készítő szakör résztvevői által készített díszes mézeskalács lapult. A Versajándékozás egy része is itt zajlik. Ezen kívül az iskolásoknak könyvtári órákat is szerveztünk, a gyerekeknek a „belépő” egy kedvenc vers volt, amit itt az oszlopnál, a tó mellett elmondtak, majd arról is beszéltek, miért azt a verset választották, miért fontos nekik. A modern technikai háttérrel különösen értékelik, olvasgatják, illetve hallgatják a QR-kódokról a verseket.

2023-ban a Szeged Tv a helyszínen forgatott a költészet napján. Iskolások és felnőttek is verset mondtak. A fák közé kifeszített színes ruhaszárító köteleken is ajándékozott versek voltak felcsíptetve, ezekből is vihettek el a jelen levők.

A Verspontot a Versek Utcájával együtt felvettük Kübekháza kulturális értékei közé a Települési Értéktárba. Úgy gondolom, ez a kulturális projekt szép példája annak, hogyan épülhet egymásra, hogyan fejleszhető egy ötlet úgy, hogy az eredeti cél megmaradjon, a megvalósítás igényes és időtálló legyen, és különleges, nem hétköznapi élménnyel ajándékozza meg a helyi közösséget és az ide látogatókat.

HISZEK JUDIT

Könyvtáros és kulturális szakember a kübekházi Juhász Kálmán Könyvtárban. 2016 óta dolgozik lakóhelye könyvtárában, ami egyaránt működik könyvtárként, információs központként és kulturális színtérként is, hiszen a településen nincsen faluház, művelődési ház. Így könyvtárosként a könyvtári munkán túl a kulturális szervezési feladatok, a programszervezés is a munkája része. Fontosnak tartja olyan programok létrehozását, amik évről évre megismétlődnek, hagyománnyá válnak és a településen élők ünnepeihez hozzátartoznak. Legyen ez akár néphagyományhoz kötődő (mint például a Márton-napi ünnepség és libalakoma), akár a magyar kultúrához köthető megemlékezés, ami egyrészt egy jól megszokott, és a lakosok által megszeretett „koreográfiára” épül, másrészt mindig egy kicsit megújul, kibővíül, és nagyon fontos, hogy bevonja a folyamatba a lakókat. Így spontán, szabad akaratközből, lelkesedéssel vesznek részt az eseményeken. A visszajelzések szerint már várják is ezeket az alkalmakat, így például az évente megünnepelt költészet napját április 11-én.

DR. BALOGHNÉ URACS MARIANNA

Legyen a lakóhelyünk az otthonunk!

– egy követendő példa Olaszfaluból, ahol az aktív nyugdíjasok a közösségi élet kovászai

Olaszfalú Veszprém vármegyei község a Zirci járásban, amely helyi viszonylatban kifejezetten nagyinak számít több mint ezer fős lakosságával. Gyönyörű természeti környezete, a kirándulóhelyek és a városok (Zirc, Veszprém) közelsége vonzóvá teszi a falut, amely a gyermeket vállalók számára is biztosítani tudja a szükséges szolgáltatásokat. Éppen ebből fakadóan a lakosság összetétele átrendeződött az utóbbi években: noha jelentősen nem nőtt a lélekszám, de az arányokat tekintve egyre több a betelepülő, főként kisgyermekes családok költöznek ide, élve a családtámogatásokkal.

A napjainkban egyre inkább tapasztalható városiasodás ellenpólusa ez a tendencia, amely sok falu számára az elnéptelenedéstől, elöregedéstől való megmenekülést jelenti, azonban az új lakosok érkezése számos kihívást is rejt. Jellemző probléma, hogy az újonnan beköltözők nem tudnak vagy nem is akarnak bekapcsolódni a helyi társadalom életébe, nem keresik a kapcsolatokat, elszigetelődnek. Persze a helyiek sem mindig fogadják őket tárt karokkal, idegenkednek az új emberektől, új szokásoktól, elzárkóznak a kapcsolatteremtés elől. Manapság, amikor a közösségi élet megteremtése, megőrzése, a helyi társadalom aktivizálása mindenhol nehéz, igazi kihívás a településeken egymást ismerő, összetartó, támogató közösség kialakítása.

Így történt ez Olaszfaluban is, ahol a falubeliek azt tapasztalták, egyre több ismeretlen telepedik le, de idegenek maradnak egymás számára. Itt azonban megpróbálták tenni azért, hogy jobban megismerjék egymást, összetartó közösségé kovácsolódjanak, és a kezdeményezések élére a helyi aktív közösségek tagjai, elsősorban a nyug-

díjasok álltak. Ma már tudjuk, törekvéseiket siker koronázta, tapasztalataikat pedig megosztjuk másokkal is.

**„Azért vagyunk a világon,
hogy valahol otthon legyünk benne.”**

Tamási Áron örökérvényű szavai mottóul szolgáltak azoknak a helyi kezdeményezéseknek, melyek elindítója és mozgatórugója a Nyugdíjas és Közösségi Értéktörző Egyesület, élén Varga Antal elnök úrral.

Varga Antal (V.A.): Aktív szakmai pályafutásom mellett hosszú évek óta dolgozom Olaszfaluban, Betyárnapokat, Pásztorünnepeket szervezek tíz éve, sokan ismernek. Nyugdíjba vonulásom után még több időt, energiát tudtam szánni a falu hagyományainak megőrzésére, a közösségek építésére. Ekkor kezdtem el foglalkozni azazal, hogy olyan óriás tablókat készítsünk, amelyek tematizálva, fotókon mutatják be a régi lakosokat. Összesen tizenkét ilyen óriás tabló készült, foglalkozások szerint (pl. tanárok, buszsofőrök), közösségekről (pl. focisták), ma a Közösségi Házban láthatók. Mindenkitől kértünk hozzá régi fotókat, ezeket digitalizáltuk, feliratoztuk, és a kész tablóról mindenki kapott egy másolatot. A legtöbben büszkén őrzik, és ez a gyűjtőmunka felkeltette sokak érdeklődését. Sokan kapcsolódtak a Nyugdíjas Egyesülethez vagy más közösségekhez, egyre több programot szerveztünk, de csak a tősgyökeresek jöttek. A frissen beköltözők és a falubeliek között mintha fal lett volna. Mi akkor „üvegfalnak” hívtuk, mert az volt a jellemző, hogy az autóból intettünk egymásnak, de nem beszélünk, nem volt valódi kapcsolat. Úgy döntöttünk, változtatni kell ezen, meg kell próbálnunk kitalálni valamit.

Dr. Baloghné Uracs Marianna (B.U.M.): Ez volt a Nőnap ismerkedési est?

V.A.: Igen, de azért nem ez volt az első lépés. Amikor kitaláltuk, hogy a tornateremben rendezünk egy ilyen programot, el kellett érni, hogy el is jöjjenek a betelepülők, és ehhez kevés, ha csak meghirdetjük. Felvállaltam, hogy minden családhoz elmegyek, bekopogtatok, bemutatkozom, és meghívom őket egy ismerkedési estre. És mondhatom, nagyon jó tapasztalatokat szereztem! Mindenhol szívesen fogadtak, ahol hosszan elbeszélgettünk, és mindenki nyitott volt a meghívásra. Az eseményre rengetegen eljöttek, tősgyökeres olaszfaluiak és újak, családostól. Három programmal készültünk. Az első: „Ismerd meg, hová költöztél”. Ez egy honismereti előadás volt a falu múltjáról, hagyományairól, amelyet Márkusné Vörös Hajnalka levéltáros, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület elnöke tartott, igazán lenyűgöző, alapos, érdekes volt, mindenkit megérintett. Majd a második program: „Ismerd meg, hogy kik dolgoznak a faluban”, ennek keretében az összes civil szervezet, közösség bemutatkozott. A harmadik program pedig az újak bemutatkozása volt. Itt mindenki elmondta, ki ő, melyik házban él, és amit még fontosnak tartott magáról, a családjáról. Kötetlen beszélgetés, ismerkedés zárta az estét, és éreztük, sikerült azt a bizonyos „üvegfalat” áttörni.

B.U.M.: Hogyan folytatódott tovább a közösségi élet? Milyen kezdeményezéseik voltak?

V.A.: Áprilisban a Föld Napjához kapcsolódva szerveztünk egy tanösvény-bejárást, amire több mint hetven érdeklődő jött el, majd a temető rendezésével foglalkoztunk, és több rendezvényt is szerveztünk. Részt vettünk az Európa Kulturális Fővárosa 2023 projektben is, a település összesen nyolc program lebonyolítására nyert támogatást, ez kiemelkedő eredmény a méretünkhöz képest. Rendeztünk igen sikeres népzenei találkozót, pásztortalálkozót, de minden programunkban jelen van a tájkultúra és az emberi kapcsolatok kultúrája, a kettő összhangja.

B.U.M.: Ezekben a programokban is részt vettek az újonnan beköltözők?

V.A.: Azt tapasztaltuk, hogy a gyerekeket és a lányokat, asszonyokat könnyebb bevonni, de az aktív korú férfiakat sokkal nehezebb. Ezért – az ő érdeklődésüknek és a mostani divatnak megfelelően – a Kertbarát Klub keretein belül létrehoztuk a Pálinka Lovagrendet, jelenleg huszonegy férfi tagja van. Ők sokat segítenek abban is, hogy az öszre tervezett Elszármazottai találkozó sikeres legyen.

B.U.M.: Milyen terveik vannak még?

V.A.: Szeretnénk a hagyományos ünnepkörökhöz kötődő szokásokat újraéleszteni, de az is fontos lenne, hogy a településen méltó helyet kaphassanak a közösségek, úgyhogy sok még a dolgunk, de szerencsére egyre többen vagyunk, és egyre jobban összetartunk.

VARGA ANTAL

Olaszfaluban a Nyugdíjas Közösségi és Értéktörő Egyesület Elnöke. Aktív szakmai pályafutását közgazdászként termelő vállalatoknál, majd a magyar takarékszövetkezeti rendszerben töltötte el különböző irányítási és vezetői pozíciókban. Nyugdíjasként lakóhelyén, Olaszfaluban a helyi civil szervezetek koordinálási feladatait látja el. Tevékenységük számos ponton kapcsolódik kistérségi és megyei szintű programokhoz, projektekhez.

DR. BALOGHNÉ URACS MARIANNA

1988-ban végzett a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, magyar-népművelés szakon. A későbbiekben folyamatosan képezte magát, különösen a felnőttképzés, pályázatírás, drámapedagógia terén. 2021-ben a Széchenyi Egyetem Apáczai János Karán végezte el a kulturális mediáció mesterszakot. 24 évet töltött a pápai Jókai Mór Művelődési Központban művelődésszervezőként, szakmai csoportvezetőként, igazgatóként. Munkája során dolgozott civilekkel, amatőr művészeti csoportokkal, valamint rendezvények, színházi-nevelési programok szervezésével, pályázatok írásával és lebonyolításával, felnőttképzéssel foglalkozott. 2015-től vezette a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságát, majd 2023 augusztusától szakmai igazgató, 2017 óta elnöke a Pápai Művelődéstörténeti Társaságnak, 2019 óta a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesületnek. 2021-ben elnyerte a Bessenyei-díjat.

ÉLES KRISZTINA

Nem marad a családban Nagyék Erdőszéli Lélekfarmja

Nagy Tünde közösségszervező szakos hallgató életpályára lett a találkozásban, a lélek kibontásában, a közösség összetartásában. Kortársaihoz hasonló életet élve diákmunkát végez, órákra jár, barátkozik, izgul a vizsgák miatt, ...és közben a család stabil értékrendjével azonosulva, a közös célért felelősséget vállalva, aktívan közreműködik egy, vagy inkább „a” Lélekfarm létrehozásában, működtetésében, a lélekfarmerek közösségében. Tudatosan fejleszti magát, hogy a lovak szerelmeseként lelket gyógyíthasson. Így számol be sorsindításáról.

A VILÁGJÁRVÁNY ELŐNYEI

2020-ban a világjárvány okozta nagyon törekeny világban kezdtük el megvalósítani családunk álmát. Akkor még sejtelmünk se volt arról, hogy mibe vágtuk a fejszénket, milyen kihívásokkal kell szembenéznünk és mennyi csodát tud adni ez a hely nekünk. Én ebben az időben a Kanizsai Dorottya Gimnáziumba jártam, édesanyám Nagyné Farkas Rita a Szombathelyi Egyházmegyei Karitászs Hársfa Házát vezette. Ő világeletemben emberekkel foglalkozott, life-coach, mediátor, szociális munkás, szenvedélybeteg-segítő végzettségekkel is rendelkezik. Kezdetben a városban egy kis irodában fogadta személyes beszélgetésekre a fejlődni vágyókat, de hamar kiderült, hogy számára nem ez a helyes irány. Itt jöttem én a képbe. Édesapám faluról származik, gyermekkorom legjobb élménye volt hétvégeente lemenni a nagyszüleimhez Nardára és ott a természetben lenni. Emellett, mióta az eszemet tudom lovagolok és imádom az állatokat. Ez édesanyámról már kevésbé mondható el, mégis felvetettük, hogy létrehozunk egy olyan helyet, ami távol van a város zajától, de könnyen elérhető; ahol a természetben, az állatokkal együtt tudnak feltöltődni az emberek. Végül a Szombat-

helyi Parkerdőben találtuk meg az ideális helyszínt egy elhanyagolt, gazos területet, amin csak egy romos szerzőtároló volt, így teljesen a nulláról indultunk. Az első fél évünk pusztán a tereprendezéssel telt. Legnagyobb kérdőjel az volt bennünk, hogy milyen épületben szeretnénk tartani a foglalkozásokat. Nézegettünk mobil-, illetve konténerházakat, de egyiket se éreztük önazonosnak, végül rátaláltunk az Attila-jurtára és egyből megdobbant a szívünk. 2020 februárjában el is készült a jurta.

Március elején édesanyám felmondott a munkahelyén, rá egy hétre pedig váratlanul lezárt az ország. A káosz közepén ott volt a családunk egy területtel, ahová hamarosan érkeznek az állatok, mégse tudunk rendezvényeket tartani. Én belecsöppentem, vagy inkább zuhantam az online oktatásba, anyukám munkanélküli lett és édesapámnak otthonról kellett dolgoznia.

Bármilyen furcsa is kimondani, ez volt a lehető legjobb dolog, ami történhetett velünk. Míg minden más bezárt, mi gőzerővel dolgoztunk a nyitáson. Beköszöntött a tavasz, elkezdett életrekelni a természet, megérkeztek a kecskék, bárányok, a terápiás ló és a nyulak, örökre fogadtunk egy kutyát is. Egyik pillanatról a másikra állattartók lettünk. A jó idővel együtt az emberek maguktól is megtalálták minket, pedig programokat még nem tudtunk hirdetni. Ez volt az első, és talán egyik legfontosabb visszaigazolásunk. Igaz, hogy a közösségi médiában rendszeresen posztoltunk, de arra mi sem számítottunk, hogy csak azért kelnek útra családok, hogy hozzánk eljussanak. Kapva ezen a lehetőségen, munkára is fogtuk őket, és az első „közösségszervező” programunk a faültetés vagy a szénabála gugatás volt.

Egy-egy ilyen eseményen tizenöt-húsz ember is részt vett egészen a hároméves kisgyerektől a nyolcvan éves bácsiig. A terület nagyságának köszönhetően nem kellett attól félnünk, hogy bárkit is megfertőzünk. Én ebben az időszakban kiköltöztem hetekre a jurtába, onnan csatlakoztam be rendszeresen az online órákra. Eközben szépen bővítettük a területet, éppen azzal, amire pénzünk volt. Elkészült a szénabeálló, a parasztkonyha és a kesztyű. Tudtuk, hogy mindez nem jöhetett volna létre isteni közbenjárás nélkül, így, amint lehetőségünk nyílt rá, Horváth József atyával megszenteltettük a farmunkat. Amikor pedig eljött a nyár és újra szabadon lehetett menni bárhova, mi is újabb lendületre kaptunk. Elérhetővé tettük a személyes konzultációkat és önismereti tréningeket. Az első évünk leginkább azzal telt, hogy kiderítsük, mire van igény és annak mi hogyan tudunk eleget tenni.

A KÖZÖSSÉG EREJÉVEL

2021 az áttörés éve volt. Édesanyám naptára hetekkel előre tele lett és megszületett március elején Hópehely, a törpe kecske, aki fantáziát adott az első családoknak szóló programhoz, a húsvétváráshoz. Három napon át legalább tíz kisgyerekes családot fogadtunk, ez számunkra

akkor hatalmas dolog volt. Megismerkedtek az állatokkal, meséltünk nekik a jurta történetéről, szerszámfelismerő játékokat tartottunk, illetve egy „parasztxatlon” pályát is építettünk. Folyamatos médiajelenlétünknek köszönhetően több újságíró is ellátogatott hozzánk és például a jurta varázsát megragadva mutatták be azt a világot, amit mi megálmodtunk. Májusban megrendeztük az első szülinapunkat, amelyen legalább ötvenen ünnepeltek velünk. Nyárra már gimnazisták töltöttek nálunk a kötelező közösségi szolgálati idejüket. Madárodúkat készítettünk és festettünk. Megtanítottuk őket kaszálni, illetve arra, hogy a lekaszált fűből hogyan lesz széna. Lovat trágyáztunk, növényeket ültettünk és bálát gurgattunk. Büszkén mondhatom, hogy azok, akik a közösségi szolgálatot nálunk végezték, mindig visszajönnek.

Elkezdtek érezni a közösség erejét, így csináltattunk egy „Közösséget építünk!” táblát. A sors fintora, hogy ekkor még nem tudtam, merre szeretnék továbbtanulni, de egy évvel később az ELTE Közösségszervezés szakára adtam be a jelentkezésem. Nyárra elkészült a színpadunk. Télen az utolsó nagy programunkon a jurtában a Lélekfarm Mikulásával találkozhattak a gyerekek. Három napon át megtelt az ötven négyzetméteres jurta.

ÚJABB TERÜLETEK, MÁSODIK SZÜLETÉSNAPO

2022 teljesen új szintre emelte a farmot és minket is. Újabb területtel bővültünk. A tréningek, melyek kezdetben nyolc fővel indultak erre az időszakra már tizenöt főre duzzadtak, személyes konzultációs időpontjainkat is hónapokkal előre lefoglalták. Partnerségi együttműködések is létrehoztunk, például az ELTE Rekreációs szakirányával és Kelet-Európai Rekreációs Társasággal, akik már több tudományos cikkünket is megjelentették. A Kábítószer Egyeztető Fórum – melynek edesanyám már jó pár éve tagja – nálunk tartja csapatépítő napjait. Meghirdettük első szemétszedésünket, amelyen a diákönkormányzat akkori elnöke is részt vett, majd a diákönkormányzat tagjai számára két csapatépítő napot szerveztünk. Az Áldozatsegítő Központtal kölcsönösen küldjük egymáshoz a segítségre szoruló embereket.

A második születésnapunk bebizonyította, hogy milyen erős a közösségünk, amely azóta „lélekfarmereknek” hívja magát. Ezen a rendezvényen a jurta átalakult kiállítóterré, hangtálterápiát szerveztünk, jelen voltak dietetikusok, táncosok, mozgásterapeuták.

Már év elején meghirdettük a Lélekfarmi táborokat gyerekeknek, amelyek teljesen új világba repítettek el minket. A hét turnus bőven a nyár előtt megtelt. Minden turnushoz csatlakozott két-két ELTE-s hallgató, akik nélkül képtelenség lett volna végigcsinálni. A gyerekek minden napra kaptak párban egy állatot, akiről aznap gondoskodniuk kellett, tartottunk növényismeret órákat, közösen szedtünk répát, málnát. Minden héten elmentünk az „Ölölő-fák erdejébe”, ahol játékos feladatokat végeztünk. Elmentünk vadakat nézni, vadászlesre mászni. Az exatlon pálya és bálára mászás elengedhetetlen része minden tábornak. Minden évben meghívunk előadókat is, például a polgárőröket, akik mesélnek munkájukról. Egy drónnal feltérképezzük a Parkerdő minden szegletét. Emellett az újrashasznosításra és a környezetvédelem fontosságára is felhívjuk a gyerekek figyelmét. Kisebb, számukra is élvezetes önismereti játékokkal szoktuk tarkítani a programokat. Egyik ilyen a köszönés szórakoztató játéka: minden gyermek eldöntheti, milyen módon szeretne üdvözölni minket, illetve a többi táborozót. Lehet ez ölelés, pacsí, vagy egy öklözés.

Az eddigi munkánk megkoronázása a Szent Márton-díj, amit 2022-ben vehetett át édesanyám, Nagyné Farkas Rita az ifjúságért végzett kiemelkedő munkájáért. A kitüntetésben nem is maga a díj volt az érték, hanem annak a legalább ötven embernek a tanúsága, akik úgy érezték, hogy a Lélekközpont hatással volt az életükre.

2023-BAN MÁR ERASMUS+ IS VOLT A LÉLEKKÖZPONTON

Megállíthatatlanul haladunk előre. Naptár szerint visszatérnek „kötelező” programjaink, a Parkerdőben már mindenki ismer és szeret minket. Gyakran mi vagyunk a délutáni program a családoknak, ha épp nem foglalkozás zajlik a jurtában, akkor örömmel beengedünk minden hozzánk látogatót. 2023 legnagyobb programja az Erasmus+ Project Stay-Active Happy and Healthy volt, amelyen Szombathely két fogyatékossgal élőknek segítő intézménye volt jelen. A Hársfa Ház, a Johanneum, illetve Lengyelországból érkezett egy testvérintézményük. Az eseményen legalább harminc fogyatékossgal élő vett részt, átadtuk nekik a „lélekközpont” életérzést. Elképesztő élmény volt látni, hogy milyen módon képesek szimbiózisba kerülni két nemzet tagjai úgy, hogy többségük még a saját anyanyelvén se tud beszélni. Ugyanebben az évben elkészült a második jurtánk, illetve a kemencénk is.

Rekreációs helyszínként is elkezdtünk dolgozni, így a hallgatók már nemcsak a táborokban tudnak segíteni, hanem több év eleji tanórájuk is nálunk zajlik, sőt a közösség-szervezést tanulóknak is gyakorlati helyszínként szolgálunk már. Számomra érdekes élethelyzet volt, amikor elsőévesként másod-, vagy akár harmadéves hallgatóknak én tartottam foglalkozást, de szerencsére hamar belejöttem ebbe a szerepbe is.

A 2024-es negyedik születésnapunkon már az általunk képzett szakemberek adtak elő, ugyanis többen voltak az évek során, akik 180 fokos fordulatot véve visszaültek az iskolapadba és szereztek mediátori, vagy life-coach tanúsítványt.

A legtöbb ember azért jön hozzánk, mert segítségre van szüksége és ezt megkapva boldogan távozik tőlünk. Ugyanakkor sokan később sem hagynak el minket, ők a „lélekközpont”, azok, akik már több éve aktívan részt vesznek az életünkben. Sokan közülük az első kapavágástól velünk vannak. Ők látták, hogy mit hoztunk létre önerőből. Szerencsésnek tartom magam, hogy ilyen fiatalon részese lehetek egy közösség megalakulásának. Az a hely lettünk, ahol az ember visszahúzódik, tökéletes harmóniába kerül a természettel, az állatokkal és önmagával. Az Erdőszéli Lélekközponton a találkozások élménnyé válnak.

ÉLES KRISZTINA

2002-ben a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskolán művelődésszervező szakon végzett PR-menedzser és nonprofit menedzser képzéssel. Ezt követően 2006-ban a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán művelődésszervezőből egyetemi oklevelet is szerzett. A tanakajdi Petőfi Sándor Művelődési Ház vezetője, majd a Régiógazdaság és a Helyi Érték magazinok főszerkesztője volt. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Vármegyei Igazgatóságának vezetője, kulturális szakértő, szakfelügyelő, auditor. 2023-ban Bessenyei György-díjjal ismerték el szakmai tevékenységét.

MIHALCSIK MÁRTA

Komatál közösségek Veszprém vármegyében

A komatál a gyermekágyas anyák és a családjuk iránti figyelmesség egyik áldásos jelképe. Régi hagyomány volt, hogy a gyermekágyas időszakban a rokonok, szomszédok, ismerősök meglátogatták a kismamát és a babát, vittek neki ebédet, hogy ne kelljen főznie, és természetesen ajándékot is. A cél az volt, hogy ebben az időszakban az anyuka csak a babára és az ő anyatejes táplálására tudjon koncentrálni, éppen ezért csupa tejfakasztó finomsággal látták el.

Tótvázsony a Balaton-felvidék egyik festői szépségű medencéjében, a Vázsonyi-medence keleti részén fekszik. A XVIII. század elején a néptelenné vált Tótvázsonyba Németországból érkeztek telepések. A településen a mai napig meghatározók a német nemzetiségi hagyományok. A település katolikus temetőjében nyugszik Savanyó Jóska, a legenda szerinti utolsó bakonyi betyár. Emlékre 2001 óta, minden augusztus elején hagyományörző Savanyó Jóska Napokat szerveznek.

A településen 2014 óta működik a **komatálvitel hagyománya**, ami azt jelenti, hogy minden tótvázsonyi és kövesgyűrpusztai újszülöttet megajándékoznak egy balatonfüredi keramikus által készített komatál edénnyel. A kezdeményezést a helyi Tótvázsonyi Ifjúsági Egyesület indította el, amelyhez az évek során számos helyi lakos, család, termelő, alkotó és már komatálát kapott család is csatlakozott. Az edénybe hagyományos húselevs kerül, zöldségekkel, csigatésztával és különleges levesbetéttel. Sokan járulnak hozzá az újszülöttek köszöntéséhez, de alapelv, hogy csak házi, saját készítésű dolgokat lehet adni. Így édes és sós sütemények, különböző ételek,

lekvárok, szörpök, bébipléd, játékok és a helyi hímzőkor által készített kenyérkendő is kerül a komatál mellé. Az elmúlt tíz évben százharminckét újszülöttet és családot ajándékoztak meg komatállal.

A tótvázsonyi jó példa több települést is inspirált a vármegyében.

Dudar 2019-től indította el a településen a komatálazást, amihez egy bakonyánai keramikustól rendelnek meg egy egyedi levesestálat. A melegkonyhájuk főzi a levest, amihez második fogás is készül. A helyi önkéntesek és civil szervezetek süteményeket sütnek, egy babának mindig egy ember, mivel évente tizenöt-tizenhat baba is születik. Mindezeket a védőnő és a közművelődési munkatárs előre egyeztetett időpontban juttatja el a családhoz. Az ajándékhoz tartozik emléklap, horgolt állatfigura, virágcsokor, ezekhez egyre több felajánlás érkezik, aktív közösségként köszöntik a legfiatalabb dudari lakosaikat.

2020-tól **Nyirádon** már több mint ötven újszülöttet köszöntöttek, a hagyományt a település arcára formálták és az értékörzés szolgálatába állították. A túskevári fazekasmestertől három garnitúra edényt vettek egyedi felirattal és mintával. Ezekben találják a levest, valamint a sültet és süteményeket az adott nap délelőttjén azok a helyi civil szervezetek, akik vállalták a főzést, és a komatál további állandó ajándékaival együtt elviszik a családhoz.

Első

komaszonnyal

találok

Az ajándékok között találunk nyirádi termékeket (lekvárokat, sajtot, mézet, virágcsokrot, zsúrtortát), de készült több kézműves ajándék névre szólóan a kisbabának (horgolt babaruha, keresztszemes és akvarell babaköszöntő, foltvarrott komakendő, baba, mézeskalács szív). A faluba letelepülő fiatal családok nem biztos, hogy ismerik a helyi értékeket (diótorta, cukorperec), így ez jó alkalom arra is, hogy először találkozzanak a „legfinomabb” települési értékekkel. A csomagot kiegészíti Nyirád polgármesterének üdvözlő képeslapja, mellyel az újszülöttet és családját köszönti a közösségben.

Kiscsőszön az Élő Forrás Hagyományörző Egyesület 2019 óta tizennyolc babának készített komatálát, ennek része az Egyesület fazekas tagja által készített tál, amely személyre szabott, megjelenik rajta a kisgyermek neve és születési dátuma. Az újszülött és családja a finom ebéd mellett (leves, főétel, édesség) házi lekvárokat, szörpöket, pelenkát, cumit, valamint a baba és a mama számára egyaránt hasznos pipercikket is kap. Érdekesség, hogy nemcsak a településen élők, hanem az Egyesület által működtetett táncsoportok tagjainak babái is részesülnek benne.

A településen Fiala Szülők Klubja működik, ide már a várandós kismamák is járnak. A főzési ismeretek mellett minden praktikus tudást elsajátítanak, ami a fiatal családok életéhez kapcsolódik. Az Egyesület által működtetett Hunyor-Marcál-mente Tájegységi Értéktár tíz települést fog össze, az a cél, hogy ezek a települések is bekapcsolódjanak e hagyomány tovább éltesésébe.

Hidegkút 2020 nyarán csatlakozott a komatálazáshoz, azzal a céllal, hogy összekovácsolják a helyi közösséget. A Facebookon létrehozta egy csoportot Hidegkúti Komatál néven, amelynek már több mint hetven tagja van. Így tartják a kapcsolatot egymással, itt írja meg mindenki, mit tud felajánlani az adott napra az újszülöttnak. A balatonfüredi keramikus készíti el a település nevével jelzett edényt, amit minden baba megkap. Különböző leveseket, főételt, desszerteket készítenek a családnak, emellett házi lekvárokat és szörpöket, a babakegyébébe tartozó különböző dolgokat adnak ajándékba. A közösségi összefogás mellett fontos, hogy a megajándékozott kismamák szintén a komatál közösség részévé váljanak és ők is tesznek felajánlásokat.

A komatál hagyománya **Magyarpolányban** generációkon átívelő, átadott élő hagyomány, melyet a helyiek megőriztek és civil kezdeményezésre kibővítették a bölcső programmal. A program alap gondolata az, hogy minden magyarpolányi baba ezekben a bölcsőkben ringhasson. Az első falubölcsőt egy helyi lakos vásárolta meg és ajánlotta fel, majd az újabb bölcső árát huszonnyolc ember adta össze. A harmadik bölcsőt adományként kapták. Azt hitték, hogy e három bölcső elég lesz, amennyiben hat gyermek születik évente. Csakhogy kevésnek bizonyult, így újabb lehetőséget kellett keresniük.

Magyarpolány Község Önkormányzata, valamint tíz vállalkozás pénzbeli adománya segítette a bölcsők megvásárlásában, amelyeket helyi mesteremberek készítettek el. Ennek köszönhetően ma már tizennégy bölcső jár körbe-körbe az újszülött babák között. A bölcső mellé a helyi pékségből összeállított termékekkel megrakott komatálát, polgármesteri köszöntőt és babakelengye csomagot kap az újszülött és családja. 2023 novemberében átadták a századik bölcsőt. Az összefogásnak köszönhetően Magyarpolányban minden újszülött családját meglátogatják és ajándékokat visznek számukra. A Magyarpolányi Német Nemzetiségi Önkormányzat gólyát készítetett fából, amely a ház előtt jelzi, hogy kisgyermek született. A Magyarpolányi Német Nemzetiségi Egyesület pedig gondoskodik a komatálak és a hozzá tartozó két tányérka elkészítéséről, amely egy túskevári fazekasmester alkotása. Az Önkormányzat a babaköszöntővel együtt támogatást nyújt a gyermeknek Babakötvény formájában. A bölcsőkre aztán táblácskák kerülnek, az újszülöttek nevével és születési dátumával, így amikor egy-egy kisgyermek felnő, láthatja, hogy melyik bölcsőben ringatták. Ez is egyfajta kötődést jelenthet Magyarpolányhoz, a szülőfalujához. A táblákat szintén felajánlásként egy vállalkozó készíti. A bölcsőátadás nemcsak az ajándékok átadását jelenti, hanem a falu lakóinak összefogását, odafigyelését egymásra.

2023. május 27-én közös találkozóra hívták Tótvázsonyba a vármegyében működő komatál közösségeket, településeket. Az első alkalommal megszervezett **Komaasszony Találkozó** célja az volt, hogy a vármegye komatálázó települései megtalálják a kapcsolódási pontokat. Ehhez a Laczkó Dezső Múzeum is csatlakozott, azokkal a tárgyakkal, amelyek a hagyományhoz szorosan hozzátartoznak. A helyieken kívül Dudar, Hidegkút, Kiscsösz, Nyirád és Magyarpolány kiállítás keretében mutatta be azokat a dolgokat, amelyek náluk hozzájárulnak a komatál szokásához. Erről kerekasztal beszélgetés is folyt, mindenki elmondta, mióta zajlik náluk a komatálzás, milyen indíttatásból kezdték el, kik csatlakoztak hozzá, miket adnak ajándékba, milyen ételeket és süteményeket készítenek ebből az alkalomból, illetve hogyan zajlik maga az átadás. Mindenki megerősítette, hogy a régi hagyomány újraélesztése hozzájárult a helyi közösség megerősítéséhez. Az idei év őszén Magyarpolány ad majd helyet a következő találkozóknak.

Fontos és érdemes ezeket az eseményeket folytatni, regionális-, akár országos találkozót szervezni a komatálzásban érintett települések számára, hiszen ezek jó lehetőséget biztosítanak a kapcsolatok bővítésére, a jó gyakorlatok bemutatására és a hálózat erősítésére.

MIHALCSIK MÁRTA

2013-2023 között a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Vármegyei Igazgatóságának módszertani referense, igazgató-helyettese, 2023. augusztus 1-től a Szakmai Igazgatóság szakmai főmunkatársa. Okleveles kulturális mediátor, népművelő, történelem szakos tanár, közművelődési szakértő. Dolgozott kistéleplési IKSZT-ben, vezetett városi Művelődési Házat, irányított nagyvárosi közművelődési intézményrendszert. Fő szakterülete a helyi értéktárak létrejöttének és működésének szakmai-módszertani támogatása. Részt vett több értéktáró kollégium munkájában, melyet a lakiteleki Népfőiskola Alapítvány szervezett. Szakmai tevékenységét az új feladatok iránti nyitottság, a közművelődés, a kultúra, az értékek iránti elkötelezettség jellemzi.

KOVÁCS-CSONKA SZILVIA – ALMÁSI EMERENCIA

Középiskolás kvízek Kiskunfélegyházán

KEZDETEK KEZDETE - KOCSMAKVÍZ

A játék, mint a neve is mutatja alapvetően kvízzjáték, ahol csapatok versenyeznek egymással. A kérdéssorok a kultúra számos területéből tevődnek össze. Úgy gondolták a szervezők, hogy adaptálják a rendezvényt, mely 2017. február 7-én, 18 órakor a kiskunfélegyházi Móra Ferenc Művelődési Központ Korona Kávézójában indult útjára. Sikeresnek bizonyult a kocsmakvíz, mára kéttérmes, teltházás rendezvénné nőtte ki magát. Azonban az intézmény munkatársai úgy gondolták, hogy valami vagy inkább valakik még hiányoznak a résztvevők közül.

HÍD A GENERÁCIÓK KÖZÖTT

2022 nyarán felmerült a Móra Ferenc Művelődési Központ kollégáiban az az ötlet, hogy a Kocsmakvíz mintájára készítsenek egy olyan középiskolásoknak szóló kvízt, mely egyszerre szórakoztató és informatív. Az ötletet Almási Emerencia és Nagy Gergely karolta fel, akik mertek nagyot álmodni és bíztak a programsorozat sikerességében.

Hogyan is álltak neki? Egy csapatként dolgoztak azon, hogy mindent a legjobban előkészítsenek és

megosztották a feladatokat. Nagy Gergely az elkészült kvízorért, a kvízen való fotózásért felelt és ő lett a segédkvízmester. Almási Emerencia vállalta a kvízmesteri feladatokat, a teremdekoráció elkészítését, a közönségszervezést, és a kvízhez szükséges dokumentációk előkészítését. A kvíz tematikáját együtt választották ki, majd az elkészült kvízsort együtt véleményezték, a terem díszítésén együtt gondolkodtak. Az estek megvalósításában pedig a művelődési központ több kollégája is segítséget nyújt a mai napig.

MŰVELŐDJÜNK KÖTETLENÜL

A sikeres együttgondolkodásnak köszönhetően a program két főszervezője úgy döntött, hogy a kvíz estek tematikája a jeles napok és ünnepek köré koncentrálódik, mivel így a kérdések egyszerre tudnak érdekesek, viccesek és informatívak lenni.

A csapatmunka eredményeként az első középiskolás kvízt 2022. október 26-án rendezték meg, mely a „Cso-Kit vagy csalunk” címet kapta és a halloween-i ünnepek köré épült. Az este folyamán a diákok a kultúra számos területéről kaptak kérdéseket: filmek, zenék, sport, művészet, kulturális hagyományok, helyi sajátosságok és

gasztronómiai finomságok is felbukkantak a kérdések között, így téve próbára a résztvevők tudását.

Az első kvíz sikere után 2022-ben további két, míg 2023-ban hat tematikus középiskolás kvíz került megrendezésre. A szervezők titkon abban reménykedtek, hogy a program még nagyobb tömeget tud megmozgatni. 2023 júniusában, az utolsó szünet előtti kvíz során elköszöntek a fiataloktól abban a tudatban, hogy októberben minden eddiginél nagyobb megmérettetéssel várják a középiskolás diákokat.

VARÁZSLATOS UTAZÁS A KULTÚRA FALAI KÖZÖTT

Így született meg a Harry Potter vetélkedő, amely egyszerre ötvözte Roxfort varázsát és a Halloween hangulatát!

A két szervező 2022 októberében még így nyilatkozott: „A jövőben számos tematikus kvízzel fogjuk várni a középiskolásokat, remélve, hogy programunk az elkövetkező időszakban sikeres és sokak által szeretett rendezvényé női ki magát.” Akkor még csak reménykedtek abban, ami később valósággá vált. Egy évvel később olyan sikeresnek bizonyult a fiatalok körében a program, hogy a felnőtt Kocsmakvízhez hasonlóan a rendezvény új helyszíne a művelődési központ színházterme lett.

A színházterem új arculatot kapott, mely telis-tele volt varázslatos dolgokkal. A dekorációk és beöltözős játékok mind-mind azt szolgálták, hogy a diákok – ha szeretnék – tudatosan hangolódjanak a tematikára és öltözködésükkel akár saját személyiségüket is kifejezzék.

CÉLUNK

A szervezők igazán boldogok, hogy a kvíz egyszerre tud hidat képezni köztük és a „Z” generációs korosztály között. A középiskolásoknak szóló tematikus műveltségi vetélkedők célja, hogy a résztvevőknek, játékos formában nyújtson átfogó ismereteket a kultúráról, hagyományokról, miközben hasznos és emlékezetes kikapcsolódást nyújt nekik. Továbbá az intézmény célkitűzése a küldetésnyilatkozatában is megfogalmazott értékek és gondolatok megvalósítása, hogy olyan tevékenységeket végezzenek, mely mérsékli az egyre komolyabb problémát jelentő fiatalok és fiatal felnőttek elvándorlásának mutatóit. Prioritás olyan rendezvények, programok és kimondottan fiataloknak szóló szabadidős tevékenységek megvalósítása, mellyel otthonmaradásukat vagy odavándorlásukat elősegíthetik. Ezzel a törekvésükkel további céljuk, hogy a fiatalok helyi identitástudatát növeljék, városukhoz való kötődésüket erősítsék.

KOVÁCS-CSONKA SZILVIA

1999 óta a Móra Ferenc Művelődési Központ szakmai munkatársa és 2016 óta az intézmény vezetője. Gyermek- és ifjúsági programok szervezőjeként kezdte pályafutását, majd egyre nagyobb rendezvények szervezési feladatait látta el. A Kiskunfélegyházi Libafesztivál egyik főszervezője, amely mára már a Megyei Értéktár gyűjteményébe is felvételre került. Vezetése alatt szerezte meg az intézmény 2021-ben a Minősített Közművelődési Intézmény címet, melyet 2022. január 22-én vehetett át a Magyar Zene Házában.

ALMÁSI EMERENCIA

2021. óta a Móra Ferenc Művelődési Központ szakmai munkatársa. Az intézményben végzett feladatai elsősorban a fiatal- és felnőtt korosztály életkori sajátosságainak, érdeklődési körének, szabadidős tevékenységének megismerése, az erre alapozott közművelődési rendezvények megvalósítása.

SZERDAHELYINÉ LŐRINCZ NÓRA

Kulturális híd építése Sümeg térképében

– beszélgetés Oszkai Rékával,
a Kisfaludy Sándor Művelődési
Központ, Könyvtár és Emlékház
vezetőjével

Szerdahelyiné Lőrincz Nóra (Sz.L.N.): Innovatív kezdeményezést indítottál, ha jól tudom, most már több évvel ezelőtt, Sümeg térségében a környékbeli falvakban. Mi az, ami ide vezetett téged?

Oszkai Réka (O.R.): Tíz évig vidékfejlesztéssel foglalkoztam, a LEADER program alapja pedig az együttműködés, valamint a hálózatépítés. Vidékfejlesztési területéről jöttem, tehát később lettem kulturális területen szakmai vezető a Kisfaludy Sándor Emlékházban. Ott kezdtem el azon gondolkodni, hogy milyen fontos lenne szorosabban együttműködni a Sümeg járásban található huszonegy településnek. Láttam, hogy vannak hiányosságok, hogy nem tudjuk, milyen szereplőkkel lehet együttműködni kulturális területen, milyen fellépők, milyen csoportok, együttesek vannak a térségünkben. Ez általában a kulturális szakember problémája, hogyha helyit szeretne hívni, nem tudja, kit keressen.

Valamikor 2016-17-ben fogalmazódott meg bennem, hogy ezzel nagyon-nagyon fontos lenne foglalkozni, akkor írtam a TOP helyi identitás és kohézió erősítése pályázatot, melyben hét településsel működtünk együtt. Ebben a pályázatban a kultúra területén kezdtünk el együtt dolgozni a településekkel, és sok közösségépítő programot szerveztünk, mellette műhelymunkákat, beszélgetéseket, értéktárást, igényfelmérést. A COVID-ot 2023-ban zártuk le, és nagyon jó alapot adott ahhoz, hogy megtanuljunk közös kirándulásokat, értéknapokat, szomszédolásokat szervezni. Voltunk tanulmányúton, a Nemzeti Művelődési Intézet látóújtait is kihasználtuk ezzel a csapattal, és ekkor kezdtük el úgy nevezni az együttműködést, hogy „Kulturális híd építése a Sümeg térségben”.

Mindeközben a művelődési központ is elkezdte erősíteni térségi szerepvállalását, és azzal, hogy 2020-ban igazgató lettem, már a szakmai anyagomnak és pályázatomban is fontos célja volt ez a tevékenység. Az egész térségben lakunk tizenötezen, és ha nehéz megtölteni egy színházi előadást, akkor miért nem fordulunk a kis települések felé, ahol nincsen színházterem, nincsen nagy színpad? – ilyen gondolatok mentén kezdtük el a munkát.

Sz.L.N.: Mi jellemzi a Sümeg járásbeli településeket? Ha jól tudom, nagyon alacsony a lakosság száma...

O.R.: Sümegen hatezren, az egész térségben tizenötezen élünk, aprófalvaink vannak. A Nemzeti Művelődési Intézetnek köszönhetően most már vannak közművelődési kollégák mindenütt, egy-egy szakember két-három települést lefedve, de még mindig jellemző a komoly elvándorlás, nehéz minőségi munkahelyet találni.

A fiatalok elmennek egyetemre, sőt többször középiskolában sem maradnak a térségben, és nem jönnek vissza. Hatalmas feladatot ró ránk, hogy előregedő közösségeink vannak, és a minőségi kultúra iránti érdeklődés sem olyan magas. Emellett az identitáserősítés nagyon fontos, hogy a fiataloknak addig adjunk olyan inspirációt, olyan élményeket, amíg itt vannak velünk, ami visszahozza majd őket, amikor családot szeretnének alapítani.

Úgy gondolom, hogy erre egy művelődési központ, könyvtár és emlékház, ami a kulturális területnek mind a három szegmensét lefedi, egy nagyon jó közeg. Hiszen aki színházba szeret járni, jöhet színházba, aki olvasni szeret, az jön a könyvtárba, jöhet a múzeumba, ahol lehet múzeumpedagógiai foglalkozásokat szervezni, szóval intézményünk a lehetőségek tárháza. Körülöttünk pedig itt van húsz település a járásban, ahol vannak érdeklődők, vannak közösségek, akikkel lehet és szükséges együtt dolgoznunk.

Szinte mindenütt van egy jógyakorlat, ami könnyen átvehető, ezért érdemes megmutatnunk egymásnak, hogy mi az, amit már kitaposott, megtalált, beverte párszor a fejét a falba, de megtalálta azt az irányt, és ezt a tudást át tudjuk adni egymásnak.

Minden településnek megvan a saját kis csodája. Például Nemeshanyban a csipke, mai napig őrzik a hagyományát a Nemeshanyért Egyesülettel, nem csak csipkenapokat, hanem táborokat, konferenciákat is szerveznek, kiadványokat készítenek. Úgy gondolom ez hatalmas érték. De például Gógánfa is egy csodálatos település, ahol virágvásárt rendeznek, és tavasszal a metszésről tartanak előadásokat. Bármelyik településen találunk valami sajátosságot, jógyakorlatot.

SZ.L.N.: Hogyan fogadták a kis településeken dolgozó szakemberek azt, hogy megkerestétek őket, azzal, hogy szervezkedjünk közösen, gondolkodjunk közösen?

O.R.: Első körben a polgármestereket kerestem meg, és rajtuk keresztül a közművelődési szakembereket, és úgy gondolom, hogy a munkámnak ez nagy erőssége. Nagyon jó a polgármesterekkel együtt dolgozni, mert így a szakember és a településvezető együttműködése is erősödik, a polgármesterek látják, hogy a közművelődési szakemberek micsoda értéket hordoznak, és milyen sok dolgot tudnak tenni a közösségért, melyet ők döntéshozóként nagyon erősen tudnak támogatni.

Ha időnként le tudunk ülni és beszélgetni a kultúráról, a közösségről, akár a problémákról, a lehetőségekről, az nagyon jó mindenki számára. Egy-egy alkalom után olyan visszacsatolásokat kapunk, hogy így kinyitjuk az ablakot a térségbeli települések számára a lehetőségekre, az ő kreativitásuk is erősödik ezzel, és mi is sokat tanulunk a folyamatból.

SZ.L.N.: Milyen gyakorisággal találkoztok?

O.R.: Miután lezártuk az identitáspályázatot, valahogy mindig kaptunk valami külső lehetőséget arra, hogy továbbvigyük az elgondolásunkat. Most a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesület mentorprogramja a következő mérföldkő, amiben én, mint mentor lehetőséget kaptam arra, hogy a kilenc településsel dolgozzam együtt.

Minden hónapban találkozunk, nagyon jó közösség alakult ki a kollégákkal. Az első alkalommal mindenkit arra kértem, hogy hozzon valami büszkeséget, valamit a településéről, amit megmutat a többieknek, és hogy tényleg mindig a pozitívumra hegyezzük ki a dolgokat. Mostanra már összeszokott baráti társaság alakult ki, akikkel ott tartunk, hogy projekteket dolgozunk ki annak érdekében, hogy az a egész térséget be tudjuk vonni a közös gondolkodásba. Már vannak közös ötletek melyekkel ezt a programot tovább tudjuk vinni, például júniusban egy tóparti brunch-ot szervezünk, illetve később közös rendezvénynaptár elindításával szeretnénk a következő évet tervezni.

SZ.L.N.: Van olyan rendezvényetek ebben az évben, ahova ti is be tudjátok hívni az együttműködő települések alkotó közösségeit, művészeti csoportjait?

O.R.: A gyereknapon lesz egy értékek napja rendezvényünk, és a térségből is érkeznek értéksztalokkal, például a Devecserből, Nemesbányából is, és hozzák a dalkörüket, a csipkéiket, az értékeiket, lehet majd velük kézműveskedni. Ugyanígy a nyár folyamán tervezünk találkozokat és közös adventi eseményeket is.

SZ.L.N.: Mik a további terveid, terveitek?

O.R.: A huszonegy településből hirtelen százhuszonöt település lett, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériumtól felkértek egy kísérleti program koordinálására, amiben a sümegi térségen kívül tapolcai, devecseri, vasvári és zalai járásokból is vannak települések. Ez az úgynevezett belső perifériás, vagy együtt kezelendő térségek fejlesztésének kísérleti programja, melyben a fókusz a területfejlesztés mellett a közösségépítésre és a kultúrára helyeződik. Még csak néhány hónapja indult el a projekt, melynek gazdája a Táj-Kapocs Alapítvány lett. Azt szeretnénk megvizsgálni, hogy a három szakterület egységének fókuszba helyezésével hogyan tudunk olyan térséget fejleszteni a saját meglévő erőforrásaik igénybevitelével, ami jól működő, nagyobb városok által közrefogott zárványtársaságként alakul ki, hogyan tudunk motiválni és aktivizálni a településeket. Ennek a programnak az egyik lába lehet a már megkezdett kulturális híd program, ami még előrébb tudja vinni az együttműködések.

Most tartunk a felmérés időszakában, felvesszük a kapcsolatot a különböző szakterületek szakembereivel, monitorozzuk a lehetőségeket. Az Alapítvány kuratóriumában a saját szakterületükön kiemelkedő szakemberek dolgoznak velünk, úgy mint Hoffner Tibor az ifjúsági értéktartás vagy Kovács Norbert Cimbi a hagyományörzés területén. Nagyon szeretném a közművelődési szakembereket, a kultúra területén dolgozó embereket elérni, bevonni, ösztönözni, motiválni, hogy azokon, akik egyedül érzik magukat, vagy új munkatársak és pályakezdők, és egyedül érzik magukat, tudjunk segíteni.

A kultúra közös értékünk, ami nagyon sok lehetőséget nyújt. Felelősséggel tartozunk azokért, akik itt laknak a térségünkben, és akár fiatalok, idősek, családok, bármely korosztály. Szeretnénk nekik minél színvonalasabb programokat, minél elgondolkodtatóbb lehetőségeket nyújtani, és a helyi specialitásokat is figyelembevéve akarjuk a munkákat jól végezni, ezzel remélhetőleg ösztönözve őket a helyben maradásra, mely ebben a térségnek hosszú távon elengedhetetlen cél.

OSZKAI RÉKA

Andragógus, okleveles közösségi és civil fejlesztő szakember, közművelődési felsőfokú végzettséggel is rendelkezik. Több mint tíz évig Leader program projektmenedzsereként foglalkozott a térség közösség-, gazdasági és turisztikai fejlesztésével. Az NMI és a METU óraadó oktatója, a Sümegi Értéktár Bizottság elnöke. 2021 óta a Kísfaludy Sándor Művelődési Központ, Könyvtár és Emlékház igazgatója. Számos civil szervezet aktív tagja. Közreműködője volt a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa programnak. A Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesület kulturális minta-mentorálási program metora. 2024. január 1. óta egy elhivatott, hiteles szakemberekből álló fejlesztési csapattal, a Táj-Kapocs Alapítvány kuratórium elnökeként a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium belső perifériás térségeit érintő Érték- és közösség-vezérelt térségfejlesztés-kísérleti program vezetője.

SZERDAHÉLYINÉ LŐRINCZ NÓRA

Okleveles kulturális mediátor, közigazdász, valamint orosz gazdasági szakfordító és tolmács végzettségekkel rendelkezik. Több, mint másfél évtizede dolgozik kulturális területen, kezdetben Pest megyében a KultúrPont Irodában, később 2015-től Ráckeve művelődési központban dolgozott, ahol 2017-től intézményvezetői feladatokat is ellátott. 2019 óta a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Vármegyei Igazgatóságának munkatársa, 2023 júniusa óta az Igazgatóság vezetője. Számos civil szervezet munkáját segíti, a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesületben a szervezet megalakulása óta titkár, 2022-ben elnökségi taggá választották.

FARKAS ILDIKÓ

Ötéves álom kelt életre

– Vonyarcvashegy polgármesterének
kulturális alapú gazdaságfejlesztési
törekvései

Hagyományteremtő szándékkal hívta életre a Vonyarcvashegyi Művelődési Ház és Könyvtár, Vonyarcvashegy Nagyközség Önkormányzata együttműködésben a Nemzeti Művelődési Intézet Zala Vármegyei Igazgatóságával az első „RÉGIÓ FESZTIVÁL – KultúrÉtlap” elnevezésű kulturális közösségi kezdeményezést, 2024. április 27-én. A rendezvényen mintegy huszonnégy település, harmincöt kézműves és helyi érték, negyven színpadi produkció és ötszáz résztvevő vett részt.

A Régió Fesztivál előzménye, hogy Pali Róbert polgármester 2023 februárjában felkereste a Zala Vármegyei Igazgatóságot, hogy az országban elsőként valósítsanak meg közösen egy olyan hiánypótló, a térségfejlesztéshez és közösségépítéshez fűződő programot, amely a térséget, a vármegyét és később akár az egész régiót lefedi. Többszöri megbeszélés, tervezés, ötletelés vette kezdetét. Az Igazgatóság fontos alappillére és összekötője volt a kezdeményezésnek, nagy öröm volt, hogy Pali Róbert kultúrabarát polgármester és Osvald Bálint remek közművelődési szakember, akik szívükön viselik településük sorsát, folyamatosan azért dolgoznak, hogy Vonyarcvashegy fejlődjön, kulturális értékei gyarapodjanak. Az esemény életre hívását hosszas előkészület előzte meg. A Nagyközség hívó szavára 24 település válaszolt.

Jelentős mérföldkő volt 2023 őszén a Nemzeti Művelődési Intézet Zala Vármegyei Igazgatósága által szervezett szakmai nap Vonyarcvashegyen, ahol a település polgármestere lehetőséget kapott, bemutatta a programot, a célkitűzéseket a célközönségnek. „Többéves álom valósult meg” - mondta el Pali Róbert polgármester a jelenlévő településvezetőknek és közművelődési szakembereknek, akik kiemelkedően érdeklődtek az új, innovatív program iránt.

Az alapötlet az volt, hogy legyen egy olyan rendezvény, ahol a vármegye települései, kulturális egyesületei, értékei be tudnak mutatkozni. A Vonyarcvashegyi Művelődési Ház és Könyvtár igazgatója és munkatársai építették fel a nagyrendezvény minden mozzanatát, az Igazgatóság nyomon követte, módszertanilag segítette és kapcsolatrendszerével hozzájárult a rendezvény sikeréhez, miközben Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata infrastrukturális segítséget nyújtott, így elmondható, hogy összefogással tudott az esemény megvalósulni. Zala vármegye valamennyi települése meghívót kapott erre a kezdeményezésre.

Idővel és sok új ötlettel a program is új testet öltött és négy fő elemre építették a tervezést.

A települések bemutathatták az értékeiket – hoztak értékasztalt, ami nem a múltra korlátozódott, megjelent az átörökíthető hagyomány is. Így láthattunk gyöngyösneccet Sármellékről, kóstolhattunk Galamboki borokat és megcsodálhattuk a Nemzeti Művelődési Intézet által indított ASzakkör – Tudásunkkal kézen fogva a közösségekért elnevezésű program révén életre keltett közösségek bemutatató darabjait, kézműves termékeit is.

A program alkalmat biztosított az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenységet képviselő csoportoknak és egyéni fellépőknek a nagyszínpadon. A célkitűzések között szerepelt, hogy megismerjék egymást, egymás műsorát, lehetőséget adva a további közös gondolkodásra a kultúra széles spektrumán, így településeik jó hírét víve vendégfellépői lehetnek egymás kulturális programjainak.

A rendezvényen a helyi termék standokon bemutatóval egybekötve kóstolhattunk házi nyújtott rétest és a nagycései asszonyok által készített dödöllét. Ezenfelül több kézműves őstermelő, kis kereskedő termékei közül lehetett válogatni.

Módszertani szempontból szükség volt egy olyan programelemre a rendezvényen, amely összeköti a résztvevőket és lehetőséget ad a településvezetőknek, képviselőknek, közművelődési szakembereknek, hogy átadják egymásnak tapasztalataikat, jógyakorlataikat, illetve ötleteket, inspirációkat meríthessenek a települések működéséről különféle témákban, félrevonulva az forgatagtól. Így született egy kerekasztal-beszélgetés Zalai Jó Gyakorlatok címmel, amelyen részt vett Vonyarcvashegy polgármestere, a Nemzeti Művelődési Intézet hálózati központ-vezetője, Kiss Gábor Boldizsár, Matyasovszky Margit, a Zala Vármegyei Igazgatóság vezetője, Horváth Zoltán a Hévíz-Balaton-Zalai Dombhátak LEADER Egyesület munkaszervezet-vezetője, valamint a települések képviselői.

A rendezvény felvonulással kezdődött a Községházától, majd ezt követően a színes színpadi műsorokkal párhuzamban megteltek a helyi érték standok a látogatók számára. A Nemzeti Művelődési Intézet Zala Vármegyei Igazgatósága is kitelepült a Hungarikum játszóházával, majd az esti órákban a program zárása következett, ahol minden település és segítő elismerő oklevelet kapott és beszédet mondott: Pali Róbert és Matyasovszky Margit.

A kezdeményezés nagy sikerrel zárult, több mint ezeröttszáz látogató tekintette meg a helyi értékasztalokat és előadókat. A visszajelzések alapján sikeres kezdeményezést valósítottunk meg. Kezddőhet a jövő évi program tervezése és az idei év utómunkálatai. Várjuk a folytatást!

FARKAS ILDIKÓ

2010-ben a Nyugat-Magyarországi Egyetem, Savaria Egyetemi Központjában végzett tanító szakos hallgatóként. A Nemzeti Művelődési Intézet kötelékében 2015 óta dolgozik, a Zala Vármegyei Igazgatóság módszertani referense. Számos civil szervezet tagja és segítője. Rendszeresen részt vesz önfeljesztő, minőségfejlesztő képzéseken. Zala vármegye kulturális statisztikai koordinátora, kapcsolattartója.